

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/114/2022
Identifikačné číslo spisu:	2217200628
Dátum vydania rozhodnutia:	27.02.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:2217200628.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: Mgr. O. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX/XX, S. W., zastúpená advokátom JUDr. Norbert Kálmán, AK so sídlom Sv. Beňadika30/B, 949 01 Nitra proti žalovanej: Slovenská republika, konajúca prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti SR, so sídlom Račianska 71, Bratislava, o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 11Co/86/2021 zo dňa 18.01.2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dunajská Streda (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zamietol žalobu a rozhodol, že žalovaná má vo vzťahu k žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala náhrady majetkovej škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil použitím ust. § 127, § 132 a § 153 ods. 1 a 2 CSP, ako aj § 4 ods. 1 písm. a) a § 17 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, keď dospel k záveru, že žalobkyňa sa v prejednávanej veci domáhala náhrady škody voči štátu, ktorá mala byť spôsobená nezákonným rozhodnutím na základe zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Pokiaľ chcela byť žalobkyňa v konaní úspešná, musela tvrdiť a preukázať existenciu základných predpokladov pre priznanie náhrady škody, ktorými sú existencia škody, nezákonné rozhodnutie a príčinná súvislosť medzi vznikom škody a nezákonným rozhodnutím. V zmysle ust. § 127 a § 132 CSP, žalobca má povinnosť okrem iného pravdivo a úplne opísať rozhodujúce skutočnosti a označiť dôkazy na ich preukázanie. Žalobkyňa v žalobe tvrdila, že jej škoda vznikla nezákonným rozhodnutím Okresného súdu Dunajská Streda, ktorým bola uznaná za vinnú zo spáchania trestného činu ... , proti ktorému podala odvolanie a neskôr bola ďalším rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda spod obžaloby oslobodená. Žalobkyňa v žalobe, resp. v ďalších podaniach nenavrhla vykonať žiadne dokazovanie k preukázaniu

výšky nemajetkovej ujmy. Navrhla vykonať dokazovanie výlučne rozhodnutiami vydanými v trestnom konaní, ktoré bolo možné považovať za dôkazy preukazujúce existenciu nezákonného rozhodnutia, prípadne príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a nezákonným rozhodnutím, ale neboli to dôkazy preukazujúce vzniknutú škodu, ktorú si žalobkyňa uplatnila vo výške 27.800 eur ako nemajetkovú ujmu. Súd uviedol, že dôkazná povinnosť na preukázanie splnenia kvalifikovaných podmienok pre priznanie nemajetkovej ujmy, ako i kritérií pre určenie jej výšky, zaťažuje výlučne poškodeného. V spore o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom, musí súd skúmať (na návrh žalobcu) existenciu konkrétnych následkov takéhoto nesprávneho postupu orgánov štátu a vyžadovať v tomto smere od žalobcu unesenie dôkazného bremena. Samotné trestné stíhanie (a konanie) ukončené oslobodzujúcim rozsudkom hoci znamená samo o sebe pre poškodenú žalobkyňu určitú imateriálnu ujmu, ju nezbavuje povinnosti preukázať v prípade uplatňovania peňažnej náhrady vznik tejto nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života a intenzitu zo zásahu, ako aj to, že iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočne účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie, či zmiernenie tejto vzniknutej ujmy tak, ako to ustanovuje osobitný zákon. Žalobkyňa v žalobe uviedla len všeobecné tvrdenia, ku ktorým nenavrhol vykonať žiadne dokazovanie (ani vlastný výsluch), preukazujúce uplatnenú náhradu škody (nemajetkovej ujmy), pričom počas sporu mala možnosť doplniť svoje tvrdenia a podať návrhy na vykonanie (doplnenie) dokazovania, a to najmä po doručení vyjadrenia žalovanej k žalobe. Žalobkyňa však napriek argumentácii žalovanej, ktorá vo svojom vyjadrení poukazovala na nedostatky žaloby a návrhov na vykonanie dokazovania, zotrvala na svojich stanoviskách a na podnety žalovanej nereagovala. Žalobkyňa dôkazy k uplatnenému nároku nepredložila včas, dôkazy pripojené k žalobe neboli dostatočné k preukázaniu nároku uplatneného žalobou, pričom do nariadenia pojednávania mala dostatok časového priestoru na predloženie dôkazov o vzniku a výške škody a na navrhnutie dôkazov o vzniku nemajetkovej ujmy, a preto súd v zmysle ust. § 153 CSP jej neumožnil ďalej predkladať a navrhovať dôkazy (ktoré mali byť súčasťou už podanej žaloby) a žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a v spore úspešnej žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa, ktorá navrhla napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Primárne poukázala na skutočnosť, že v čase konania pojednávania (19.05.2021) sa pojednávania z objektívnych dôvodov, ktoré boli súdu prvej inštancie zo strany jej právneho zástupcu včas oznámené a riadne ospravedlnené, sa na predmetnom pojednávaní nemohol zúčastniť jej právny zástupca a rovnako ona z objektívnych dôvodov ospravedlnila na pojednávaní svoju neúčasť. Konajúci súd ospravedlnenie jej právneho zástupcu neakceptoval a pojednávanie dňa 19.05.2021 uskutočnil bez prítomnosti jej právneho zástupcu napriek tomu, že nesúhlasila, aby sa pojednávalo bez prítomnosti jej právneho zástupcu. Týmto súd porušil zásadu na spravodlivý súdny proces a zásadu rovnosti strán. Podanou žalobou spolu s priloženými prílohami preukázala dôvodnosť svojich tvrdení uvedených v žalobe. Samotné trestné konanie, ktoré sa viedlo voči jej osobe, značne ovplyvnilo jej osobný a profesný život. Trestné konanie vedené proti nej znamenalo prakticky skončenie jej podnikateľských aktivít. Subjektívny pocit nespravodlivosti, ktorý pociťovala počas celého trestného konania, bol jednoznačne preukázaný oslobodzujúcim výrokom konajúceho súdu dňa 04.02.2013 v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu. Predloženými listinnými dôkazmi je nesporne preukázané, že sú splnené všetky zákonné podmienky vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci. Poukázala na to, že na pojednávaní nemohla uplatniť všetky dôkazy, ktoré by odôvodňovali dôvodnosť podanej žaloby práve z dôvodu zamietavého postoja súdu prvej inštancie o neodročení pojednávania na iný termín na základe jej žiadosti. Namietla, že súd prvej inštancie opomenul v odôvodnení svojho rozhodnutia uviesť, že v danom prípade nebola aplikovaná tzv. zákonná koncentrácia konania. V zmysle § 366 CSP jej ako žalobkyni bolo znemožnené použiť prostriedky procesného útoku v konaní pred súdom prvej inštancie a ona ako žalobkyňa ich bez svojej viny nemohla uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie a nemohla ich ani pri vynaložení najväčšej snahy použiť pred prvoinstančným súdom. Uviedla, že povinnosť nahradiť škodu je zakotvená v každom právnom systéme, pričom uvedená povinnosť vzniká ako sekundárna, čiže následná povinnosť tomu subjektu, ktorý porušil primárnu povinnosť, ktorá mu vyplýva či už zo zákona, alebo z inej právnej skutočnosti.

4. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Trnave (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v celom rozsahu.

5. V prvom rade sa odvolací súd zaoberal tým, či postupom súdu prvej inštancie, ktorý vec prejednal a rozhodol na pojednávaní dňa 19.5.2021 napriek ospravedlneniu žalobkyne (resp. ospravedlneniu jej právneho zástupcu) došlo porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom uviedol, že dôležitosť dôvodu, pre ktorý strany sporu žiada o odročenie pojednávania (§ 183 CSP), súd posudzuje vždy s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadu. Aj keď strana sporu vo svojej žiadosti uvedie dôvod inak spôsobilý viesť k záveru o odročení pojednávania, nie je súd vždy povinný takýto dôvod akceptovať, a to najmä vtedy, ak je stranou sporu uplatnený k procesnej obštrukcii s cieľom bezdôvodného predlžovania súdneho konania, a tým aj zvyšovaniu trov s tým spojených, čo je v rozpore so zásadou hospodárnosti konania, ktorou je súdne konanie ovládané. Povinnosťou súdu (okrem iného) je tiež pripraviť pojednávanie tak, aby sa rozhodlo spravidla na jedinom pojednávaní (§ 157 ods. 1 CSP), teda aby ochrana práv bola rýchla a účinná. Aj podľa ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva súd musí procesné úkony vykonávať tak, aby nedochádzalo k porušeniu práva strán na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, samozrejme nie na úkor porušovania práva strán sporu na spravodlivý proces, ktorý zahŕňa aj právo na právnu pomoc. Práve preto súd musí vždy zvážiť všetky okolnosti konkrétneho prípadu. Odročenie pojednávania má byť výnimočným procesným úkonom súdu, ku ktorému môže dôjsť len z dôležitého dôvodu. Pri zvažovaní súdu o odročení pojednávania je rozhodujúcim časové hľadisko, kedy sa strana dozvedela o nariadení pojednávania, kedy sa dozvedela o existencii dôvodu na odročenie pojednávania, či dôvod, ktorý strana uplatnila pre odročenie pojednávania, je dôležitý, či tento dôvod oznámila súdu včas, resp. či existuje objektívna okolnosť, ktorá jej bránila v tom, aby tento dôvod súdu oznámila včas.

Ďalej odvolací súd uviedol, že právo byť v konaní pred súdom zastúpený advokátom je garantované Ústavou SR ako súčasť práva na súdnu a inú ochranu (§ 47 ods. 2 Ústavy SR). Súd je povinný umožniť strane realizáciu tohto práva poučením podľa § 160 ods. 1 a 2 CSP.

Podľa názoru odvolacieho súdu prvoinstančný súd postupoval správne v súlade s Civilným sporovým poriadkom, pokiaľ vec prejednal a rozhodol na nariadenom pojednávaní dňa 19.05.2021. Bolo potrebné prihliadnuť na to, že najskôr bol vo veci nariadený termín pojednávania na deň 19.04.2021, pričom predvolanie bolo žalobkyni doručené dňa 10.03.2021. Tento termín bol z dôvodu pandemických opatrení zrušený a bol nariadený nový termín na deň 19.05.2021, pričom predvolanie bolo žalobkyni doručené dňa 14.04.2021. Bez toho, aby bolo súdu v zmysle § 92 ods. 1 CSP doručené písomné splnomocnenie udelené žalobkyňou advokátovi Mgr. Tomášovi Michnincovi tento súdu mailom dňa 17.05.2021 ospravedlnil svoju neúčast', ako aj neúčast' žalobkyne na nariadenom pojednávaní z dôvodu kolízie s pojednávaním na Okresnom súde Žilina, pričom žalobkyňa nesúhlasí so substitúciou a trvá na jeho osobnej účasti. Súd Mgr. Michnincovi mailom dňa 18.05.2021 oznámil, že pojednávanie odročené nebude, pretože žiadosť o odročenie nebola podaná bezodkladne a je bez dôležitého dôvodu, nakoľko žalobkyňa mala dostatok času na zabezpečenie právneho zastúpenia, a tiež poukázal na to, že v spise sa nenachádza udelené splnomocnenie. Následne bolo súdu mailom dňa 18.05.2021 doručené ospravedlnenie žalobkyne z rovnakého dôvodu, bez doloženia splnomocnenia.

Súd prvej inštancie správne vyhodnotil dôvod uvádzaný žalobkyňou na odročenie pojednávania ako dôvod nie dôležitý, nakoľko žalobkyňa mala dostatok času na zvolenie právneho zástupcu, keď predmetné konanie začalo dňa 16.01.2017, zástupcu si mohla zvoliť kedykoľvek počas konania, neurobila tak ani pri doručení predvolania na pojednávanie dňa 19.04.2021 (10.03.2021), ani pri doručení pojednávania dňa 19.05.2021 (14.04.2021) a z obsahu spisového materiálu nevyplyva, že by tak urobila doposiaľ, keď v spise sa stále nenachádzalo splnomocnenie žalobkyne udelené Mgr. Michnincovi, prípadne inému zástupcovi. Nebol teda ani preukázaný dôvod, pre ktorý žiadala žalobkyňa pojednávanie odročiť.

Nebolo možné vytknúť súdu prvej inštancie, že žalobkyňu v rozpore s ustanovením § 183 ods. 4 CSP neupovedomil, že dôvod na odročenie pojednávania nie je dôležitý (keď uvedené urobil vo vzťahu k údajnému právnenému zástupcovi, ktorého zastupovanie nebolo v spore preukázané), nakoľko táto si vo svojom podaní o odročení pojednávania nesplnila svoju povinnosť, a to v podaní uviesť svoje telefónne

číslo alebo elektronickú adresu, na ktorú ju bolo možné upovedomiť o rozhodnutí súdu o jej návrhu na odročenie pojednávania. Svojím konaním (nekonaním) a predovšetkým absenciou kontaktných údajov v predmetnom podaní, tak súdu prvej inštancie znemožnila bezodkladne ju upovedomiť o tom, že dôvod ňou uvádzaný na odročenie pojednávania nie je dôležitý. Z uvedeného je zrejmé, že súd prvej inštancie svojím procesným postupom neznemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (porov. uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. júna 2020, sp.zn. 2Cdo/84/2020).

Ďalej odvolateľka namietala uplatnenie sudcovskej koncentrácie konania, pričom už samotnými pojmami procesný útok a procesná obrana zákonodarca zdôrazňuje kontradiktórnosť procesného postavenia protistrán v sporovom konaní. Ustanovenia § 149 až 154 CSP predstavujú inštitucionálne prehĺbenie sporovosti konania upraveného v Civilnom sporovom poriadku, pričom ich cieľom je prispieť k zefektívneniu, zrýchleniu a zhospodárneniu sporového konania. Nová právna úprava v ust. § 150 zakotvuje tzv. povinnosť tvrdenia, teda procesnú povinnosť, ktorej nesplnenie je sankcionované procesnými prostriedkami, predovšetkým vo forme rýchlej straty sporu. Strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu. Porušenie povinnosti tvrdenia sa považuje za procesnú pasivitu strany sporu, ktorá má za následok procesnú sankciu vo forme buď nespornosti nepopretých skutkových tvrdení protistrany (§ 151 ods. 1 CSP) alebo neúčinnosti nekvalifikovaného popretia skutkového tvrdenia protistrany (§ 151 ods. 2 CSP). Koncentrácia konania predstavuje efektívny nástroj racionálneho a odôvodneného zrýchlenia sporového konania a tvorí jednotu s jedným z nosných princípov novej právnej úpravy sporového poriadku, a to s princípom arbitrárneho poriadku.

Podstata koncentrácie sporového konania spočíva v tom, že strana môže efektívne uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany iba v určitom časovom úseku, ktorý vymedzuje zákon (zákonná koncentrácia) alebo na základe zákona sudca (sudcovská koncentrácia). Pokiaľ ide o konanie na súde prvej inštancie, zotrúva zákonná koncentrácia konania na pôvodných východiskách a umožňuje strane uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie (§ 154 CSP). Na sporové strany sa však súčasne vzťahuje povinnosť uplatniť prostriedky procesného útoku a procesnej obrany včas, pričom táto všeobecná podmienka sa nepovažuje za splnenú, ak tieto prostriedky mohla strana predložiť už skôr, pokiaľ by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania (§ 153 ods. 1 CSP). Sudcovská koncentrácia sporového konania sa v danej súvislosti prejavuje tým, že na prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré neboli predložené včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu (§ 153 ods. 2 CSP). Sudcovskej koncentrácii teda dominuje individuálne vyhodnotenie procesnej situácie sudcom, s osobitným zameraním na procesnú aktivitu sporovej strany a efektívne, zodpovedné a starostlivé plnenie povinností súvisiacich s vedením sporu. Za predpokladu, že súd sporovú stranu "sankcionuje" tým, že na prostriedky procesného útoku alebo procesnej obrany v rámci sudcovskej koncentrácie neprihliadne, je osobitne povinný uviesť danú skutočnosť v odôvodnení meritórneho rozhodnutia (§ 153 ods. 3 CSP). Podľa krajského súdu súd prvej inštancie v zmysle vyššie uvedených záverov postupoval, svoj postup i dostatočným spôsobom odôvodnil, pričom záverom, ku ktorým súd dospel, nemožno nič vytknúť a odvolací súd na ne v podrobnostiach odkázal (najmä body 13. a 14. odôvodnenia).

Pokiaľ aj odvolateľka v odvolaní poukázala na to, že sú tu prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, a to bez jej viny (§ 366 písm. d/ CSP v spojení s § 365 ods. 1 písm. g/ CSP), tak bolo potrebné odvolateľke vytknúť, že žiadnym spôsobom tieto prostriedky procesného útoku v odvolaní nešpecifikovala. Aj napriek tomu by však s prihliadnutím na vyššie uvedené bolo potrebné dospieť k záveru, že neboli uplatnené z viny odvolateľky.

Ďalšie odvolacie argumenty odvolateľa odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej už za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať, čo vyplýva i z konštantnej judikatúry (porovnaj napr. rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a pod.).

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a rovnako potvrdil rozsudok i v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní úspešnej žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho

konania v celom rozsahu.

6. Proti predmetnému rozsudku podala dovolanie žalobkyňa s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP (nesprávne v dovolaní označené § 420 písm. e) CSP) z dôvodu, že došlo k vade uvedenej v § 420 CSP a to, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces neakceptácia žiadosti o odročenie pojednávania na deň 19.5.2021 zaslaná súdu Mgr. Tomášom Michnincom dňa 17.05.2021.

7. Vo vzťahu k dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP žalobkyňa uvádza, že podľa jej názoru je rozhodnutie krajského súdu nezrozumiteľné a bolo porušené jej právo na spravodlivý proces. Podľa jej názoru krajskému súdu bolo jasné, že ju zastupuje v konaní Mgr. Tomáš Michninec a namietala nedoručenie rozsudku prvostupňového súdu jej právnomu zástupcovi. Podľa jej názoru mal krajský súd spis po podaní odvolania vrátiť okresnému súdu, aby ten doručil napadnutý rozsudok aj právnomu zástupcovi žalobkyne. Navrhla napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na nové rozhodnutie a priznať trovy konania.

8. K dovolaniu sa vyjadrila žalovaná, ktorá uviedla, že dovolanie nespísal advokát, ale dovolateľka sama, nakoľko dovolanie bolo spísané dňa 11.04.2021 a plná moc je podpísaná dňa 12.04.2021.

Ďalej žalovaná uviedla, že písomné plnomocenstvo je listina, ktorou sa preukazuje, že medzi splnomocnencom a splnomocniteľom bola uzatvorená dohoda o zastúpení. Definícia účelu a zmyslu plnomocenstva priamo odporuje tvrdeniam žalobkyne, keď práve dorúčením plnomocenstva sa právne zastúpenie preukazuje. Rovnako platí, že ak z právneho úkonu nevyplýva, že niekto koná za niekoho iného, platí, že koná vo vlastnom mene. Počas celého konania pred súdom prvej inštancie podávala žalobkyňa vyjadrenia len vo svojom mene. Súd prvej inštancie tak nebol povinný skúmať a žiadať od žalobkyne vyjadrenie, či je právne zastúpená alebo nie. Bolo práve v záujme žalobkyne, aby súdu predložila riadne plnomocenstvo v prípade, ak chcela, aby v jej mene vystupoval ňou určený advokát. Navyše žalobkyňa ako aj ňou tvrdý právny zástupca boli dňa 18.05.2021 schopní poslať na súd prvej inštancie dva e-maily ohľadom žiadosti o odročenie pojednávania, ale ani v jednom, aj napriek upozorneniu súdu, nedokázali poslať splnomocnenie.

Žalovaná má primárne za to, že žalobkyňou podané dovolanie nespĺňa náležitosti v zmysle § 428 CSP, a nebolo spísané a podpísané advokátom v zmysle § 429 CSP. Na základe uvedeného je potrebné dovolanie v súlade s § 447 CSP odmietnuť. Pre prípad, že by napriek vyššie uvedenému dovolací súd pristúpil k prejednaniu žalobkyňou podaného dovolania, žalovaná navrhuje dovolaciemu súdu, aby dovolanie žalobkyne v zmysle § 448 CSP ako nedôvodné zamietol.

9. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. c/ a f/ CSP).

9.1. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Najvyšší súd v rámci dovolacieho konania neplní úlohy prvostupňového či odvolacieho súdu ako tretej inštancie prebiehajúceho súdneho sporu. Úloha dovolacieho súdu spočíva v náprave najzávažnejších procesných pochybení resp. v riešení otázok zásadného právneho významu.

9.2. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť

už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

9.3. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

9.4. Naznačenej mimoriadnej povaha dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

10.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdeným vadám zmätočnosti.

10.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

10.4. Za vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP, dovolateľka označila tú skutočnosť, že súdy nižších inštancií nesprávnym procesným postupom znemožnil strane aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a to tým, že neakceptovali jej žiadosť o odročenie pojednávania na deň 19.5.2021 zaslaná súdu Mgr. Tomášom Michnincom dňa 17.05.2021 jej údajným právnym zástupcom.

10.5. Podľa § 92 ods. 1 CSP zástupcovi, ktorého si strana zvolila, udelí písomne splnomocnenie buď na celé konanie, alebo len na určité úkony.

10.6. Z obsahu spisového materiálu dovolací súd zistil, že žalobkyňa a ani jej údajný právny zástupca Mgr. Tomáš Michninc žiadne splnomocnenie na konanie v predmetnej veci do súdneho spisu nedoložili a ani súdom nebolo doručené.

10.7. Dovolací súd uvádza, že námietka žalobkyne o tom, že prvostupňové rozhodnutie nebolo doručené jej právnenému zástupcovi Mgr. Michnincovi je neopodstatnená, nakoľko súdy nižších stupňov nemohli doručovať rozhodnutie tomu o kom nemali zákonnú vedomosť, že je zástupcom žalobkyne. Naviac tento zákonný nedostatok splnomocnenia nebol odstránený žalobkyňou ani počas odvolacieho konania na krajskom súd v odvolaní žalobkyne proti rozsudku súdu prvej inštancie. Preto dovolací súd uvedenú námietku nemohol považovať za prípustnú, keď tvrdenou vadou zmätočnosti malo byť zaťaženie doručenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, no dovolateľka túto skutočnosť v odvolacom konaní nepreukázala a preto dovolací súd považoval jej námietky o porušení práva na spravodlivý proces konajúcimi súdmi za nedôvodnú.

10.8. Vzhľadom na uvedené došlo k odmietnutiu dovolania žalobkyne postupom cez ustanovenie § 447 písm. c) a f) CSP.

11. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 451 ods. 3 veta druhá CSP.

12. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.